

trickou indikaci. Řada psychiatrů odchází za prací do Holandska, ani ne tak kvůli výši výdělků, spíše proto, že role psychiatra i jeho kompetence jsou v Holandsku lépe definované, pracovní doba je kratší a pacienti jsou prý ukázněnější než ti domácí.

Jedním z témat pracovní schůze byla diskuse o možnostech spolupráce mezi různými evropskými psychiatrickými organizacemi. UEMS je totiž jen jednou z mnoha, dále jsou na hřišti evropské psychiatrie EPA, WPA European Region, a WHO. Přírodním účastníkem zasedání byl zástupce výboru EPA H. Sass, který potvrdil zájem na vzájemné spolupráci: zatímco UEMS sdružuje národní psychiatrické společnosti a má na starosti hlavně otázky psychia-

trického výcviku a akreditace, EPA sdružuje individuální členy z celé Evropy, pořádá kongresy pro 2-4 tisíce účastníků a zaměřuje se na edukaci.

Dále se probíraly připravované dokumenty o privátní péči, biologii v psychiatrii (na němž se podílí Luboš Janů), stigmatu (ve skupině pracuje Lucie Bankovská Motlová), konzultační psychiatrii a psychiatrickém „tréninku“.

Příští setkání se koná ve dnech 23. - 25. dubna 2009 v Budapešti.

*MUDr. Lucie Bankovská Motlová, PhD.
e-mail: motlova@pcp.lf3.cuni.cz*

RECENZE KNIHY

Kalina K.: Terapeutická komunita. Obecný model a jeho aplikace v léčbě závislosti
Praha, Grada, 2008, 394 stran, 549 Kč.

Obsáhlá práce s působivou obálkou je rozdělena do dvou dílů, tak jak to naznačuje podtitul knížky.

V *prvním díle*, zaměřeném na obecné otázky terapeutické komunity, autor charakterizuje komunity, které dělí na demokratické (např. v pojetí Maxwela Jonese) a hierarchické (např. Synanon a Daytop Village) v jejich historickém vývoji i v současnosti a podává jejich zasvěcený přehled v zahraničí i v Česku. Dále se zabývá filozofií terapeutických komunit, pravidly, programem, rolí personálu a klientů a komunikací mezi nimi i specifickými přijímacími a ukončovacími rituály, které si některé komunity vytvářejí. Další část úvodního dílu je pak zaměřena na postižení účinných faktorů, a to v psychoterapii všeobecně a ve skupinové psychoterapii a v terapeutické komunitě zvlášť.

Druhý díl, který tvoří zhruba polovinu knihy, je již speciálně věnován terapeutickým komunitám pro drogově závislé. Uvádí indikace léčby, její specifické rysy, fáze a možné komplikace. Důkladnou pozornost věnuje výběru a výchově terapeutického týmu a vytváření „ducha“ komunity. Všímá si publikovaných výzkumů i otázek běžné praxe, do níž se promítají např. duální diagnózy a kontakty s rodinou klientů. V závěrečné kapitole porovnává současné české komunity pro drogově závislé s komunitami v zahraničí, mj. i se zřetelem k publikovaným výsledkům. Porovnání vychází pro naše komunity příznivě.

V přílohách jsou přehledy existujících terapeutických komunit v ČR a ukázky různých „desater“, programů a požadavků na terapeuty a podobně.

Výklad je systematicky rozčleněný a logicky uspořádaný, text, včetně četných přehledných tabulek, je vhodně graficky upravený. Práce je napsána dobrou češtinou (s výjimkou zbytečného skloňování

anglického pojmu „attachment“ namísto přijetí české „vztahové vazby“ či „přimknutí“) a živým stylem. Plynulý text dobře doplňují poznámky pod čarou. V obsahu autor zúročil svoji dřívější zkušenost se skupinovou psychoterapií a komunitou pacientů s psychotickými poruchami a současnou zkušenost s komunitou pro drogově závislé. Využil rovněž své poznatky z vlastního výcviku a následného vedení skupin i komunit v rámci sebezkušenostního výcviku, dále své znalosti z pobytu v zahraničí, z práce na Ministerstvu zdravotnictví ČR, v Mezioborovní protidrogové komisi a samozřejmě projevil důkladnou znalost literatury.

Rozsáhlý seznam použité literatury zabírá 15 stran. Docent Kalina účelně využívá nejen množství zahraniční literatury, ale široce i publikací a poznatků českých. Jsem jako autor první skromné české monografie o terapeutické komunitě (1979) potěšen, že na ni po téměř třiceti letech navázal a využil ji jako startovní čáru pro svou rozsáhlou práci. Neváhám označit výsledek za monumentální dílo české psychiatrické a psychologické literatury. Doporučuji knížku vřele všem, kdož vedou lůžková oddělení i denní stacionáře, a to jak s pacienty závislými na alkoholu a na drogách, tak s pacienty psychotickými a neurotickými či s poruchami osobnosti, a všem, kteří mají možnost a chuť pracovat se skupinami ať v terapii, poradenství nebo výcviku.

PS. Na vnitřní straně obálky najde čtenář i autorův sympatický portrét se stručným životopisem, dokumentujícím šíři autorových zájmů, publikací a úspěšných aktivit.

Prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl, CSc.